

Redogörelse för bindningar i kommunen

Helsingfors 2018

Innehåll

1	Förord	3
2	Definition av bindningar	5
2.1	Ledningsuppgifter och förtroendeuppdrag	5
2.2	Betydande förmögenhet	5
2.3	Övriga bindningar	6
3	Redogörelseskyldiga	7
3.1	Allmänt	7
3.2	Skyldighet att lämna redogörelse till flera kommunala myndigheter	8
4	Register över bindningar	9
4.1	Redogörelse till revisionsnämnden	9
4.2	Redogörelser till fullmäktige för kännedom	10
4.3	Bindningsregistret som personregister	10
4.4	Publicering och upprätthållande av bindningsregister	12
4.5	Offentligheten i redogörelser för bindningar	13
4.6	Frivillig redogörelse för bindningar	13
4.7	Bestämmelserna i förvaltningsstadgan	14
4.8	Arkivering av redogörelser för bindningar	15
	Bilaga. Redogörelse för bindningar	16

Saija Haapalehto

ISBN 978-952-293-585-4 (pdf)
© Finlands Kommunförbund
Helsingfors 2018

Finlands Kommunförbund
Andra linjen 14, 00530 Helsingfors
PB 200, 00101 Helsingfors
Tfn 09 7711
kommunforbundet.fi

1 Förord

Enligt 84 § i kommunallagen (401/2015) ska vissa kommunala förtroendevalda och tjänsteinnehavare lämna en redogörelse för sina bindningar till revisionsnämnden som tillkännager redogörelserna för fullmäktige. Redogörelserna publiceras i det allmänna datanätet.

84 § Redogörelse för bindningar

En kommunal förtroendevald och tjänsteinnehavare som avses i 2 mom. ska lämna en redogörelse för sina bindningar när det gäller uppgifter i ledningen för eller förtroendeuppdrag i företag och andra sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet, för betydande förmögenhet och för andra bindningar som kan vara av betydelse vid skötseln av förtroende- och tjänsteuppdrag.

Skyldigheten att redogöra för sina bindningar gäller kommunstyrelsens ledamöter, ledamöter i organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), ordföranden och vice ordförande i fullmäktige och nämnder, kommundirektören, borgmästaren och biträdande borgmästare samt föredragande i kommunstyrelsen och nämnder. Redogörelsen ska lämnas inom två månader från det att personen har blivit vald till sitt uppdrag. Personen ska också utan dröjsmål anmäla förändringar i bindningarna.

Redogörelsen för bindningarna ska lämnas till revisionsnämnden som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för fullmäktige. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den som är skyldig att lämna en redogörelse att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse.

Kommunen ska föra ett offentligt register över bindningarna i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. När ett förtroendeuppdrag eller annat uppdrag som omfattas av skyldigheten att lämna en redogörelse upphör ska uppgifterna om personen strykas ur registret och datanätet.

Enligt 64 § 1 mom. i kommunallagen tillämpas bestämmelserna om bindningar också på samkommuner.

Ett syfte med politisk representation är att olika intressen kanaliseras till beslutsfattandet. Bindningar till företags- och föreningsverksamhet kan vara nyttiga kontaktytor utanför kommunalförvaltningen. Bindningarna kan dock vara förknippade med osund intressebevakning om beslutsfattandet påverkas av till exempel någon form av tacksamhetsskuld eller ekonomiskt beroendeförhållande.

Syftet med bestämmelserna om redogörelser för bindningar är att främja öppenhet och transparens i kommunens beslutsfattande. Tanken har varit att man med hjälp av ett register över bindningar på förhand kan förhindra att det uppstår situationer där förtroendet för en tjänsteinnehavare eller förtroendevald kan äventyras. På så sätt kan tillförlitligheten hos det politiska systemet i kommunerna stärkas också på ett allmänt plan.

Regleringen kring bindningar ökar öppenheten och stöder också bekämpningen av korruption. Växelverkan är normal verksamhet, men relationerna kan förändras och bli till strukturell korruption om beslutsstrukturerna innehåller brister som möjliggör korruptivt beteende. Offentliggörandet av bindningar förebygger missbruk av makt och ställning och missbruk av inflytande. Då bindningarna är offentliga är det möjligt att övervaka att grunderna för god förvaltning iakttas och att beslutsfattandet utgår från det gemensamma intresset.

Enligt kommunallagen ska den som är jävig fortfarande meddela att han eller hon är jävig. Personen ska dessutom på begäran av organet lägga fram en redogörelse för omständigheter som kan vara av betydelse vid bedömningen av jäv. Bindningar kan också ge upphov till jäv. Bedömningen av jäv görs dock separat för varje enskilt fall och ärende.

Redogörelsen för bindningar ersätter inte den förtroendevaldas skyldighet att lägga fram en utredning om de uppgifter som krävs för bedömning av valbarhet. I lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009) ingår bestämmelser om fullmäktigeledamöters och ersättares skyldighet att redovisa sin valfinansiering. Bestämmelser om tjänsteinnehavares skyldighet att ansöka om bisysslotillstånd och anmäla bisyssla finns i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003).

Det finns inga närmare bestämmelser i kommunallagen om med vilken noggrannhet redogörelserna för bindningar ska anges. De nedanstående anvisningarna är därför Kommunförbundets rekommendationer.

2 Definition av bindningar

2.1 Ledningsuppgifter och förtroendeuppdrag

Förtroendevalda och tjänsteinnehavare ska lämna en redogörelse för bindningar när det gäller uppgifter i ledningen för eller förtroendeuppdrag i företag och andra sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet. Med näringsverksamhet avses i detta sammanhang affärsverksamhet och yrkesutövning. Skyldigheten att redogöra för bindningar omfattar ledningsuppgifter i ett företag eller en annan sammanslutning, dvs. åtminstone verkställande direktörens och vice verkställande direktörens uppgifter. Med förtroendeuppdrag avses medlemskap i en sammanslutnings eller ett företags organ, dvs. huvudsakligen i styrelsen, förvaltningsrådet eller ett därmed jämförbart organ.

Förutsättningen för en skyldighet att redogöra för bindningar är att sammanslutningen bedriver näringsverksamhet. Medlemskap i t.ex. ett bostadsaktiebolags styrelse behöver inte anmälas.

Ledningsuppgifter och förtroendeuppdrag i kommunens dotterbolag är också bindningar som det ska redogöras för.

2.2 Betydande förmögenhet

Skyldigheten att lämna redogörelse gäller i regel egendom och ägarandelar som förvärvats för affärs- eller placeringsverksamhet. Egendom eller ägarandelar som inte förvärvats för dylika ändamål behöver inte uppges. Skyldigheten att lämna redogörelse gäller alltså inte exempelvis en vanlig bostad, sommarbostad eller därtill hörande tomt som används av personen i fråga eller personens familj.

Mark- eller skogsinnehav

Innehav av fastigheter som är belägna i den egna kommunen eller på ett sådant område som omfattas av beslutsfattandet kan ha betydelse. Innehav av mark och skog i kommunen kan omfattas av skyldigheten att lämna redogörelse om personen hör till ett organ som behandlar exempelvis planläggningsärenden eller tillståndsärenden enligt markanvändnings- och bygglagen.

Det som ska uppges är objektets läge med en noggrannhet på stadsdels-, by- eller fastighetsnivå samt storleken på området i kvadratmeter.

Aktieinhav

Aktieinhav i fastighetsbolag eller annat aktieinhav kan anses ha betydelse vid skötseln av ett förtroendeuppdrag.

Som referensvärde för betydande ägarandel kan betraktas sådant aktieinhav eller annat ägarskap som ger över 20 procents rösträtt. Motsvarande referensvärde finns i riksdagsledamöternas anvisningar om bindningar. Skyldigheten att lämna redogörelse gäller både direkta och indirekta inhav (t.ex. via samfund, sammanslutning eller dödsbo).

Det som ska uppges är inhavets art, var inhavet finns samt ägarandelen. Skyldigheten att lämna redogörelse gäller varken depositioner eller fondandelar.

I en situation där en person äger placeringsbostäder eller affärslokaler på kommunens område ska objektets läge anges med en noggrannhet på gatunamnsnivå samt vilken kommun det gäller.

Skuld eller borgen

Skyldigheten att lämna redogörelse gäller skulder, borgensförbindelser och övriga ansvarsförbindelser för affärs- eller placeringsverksamhet. Skulder och förbindelser för andra ändamål behöver inte uppges. Skyldigheten att lämna redogörelse gäller alltså inte t.ex. bostadslån, billån eller annat lån om låntagningen inte är förknippad med affärs- eller placeringsverksamhet.

Det som ska uppges är skuldens eller förbindelsens storleksklass och grunden för den.

2.3 Övriga bindningar

Också personens medverkan i förenings- och stiftelseverksamhet kan ha betydelse vid bedömningen av opartiskhet i det kommunala beslutsfattandet. Skyldigheten att lämna redogörelse gäller de uppgifter som objektivt kan bedömas ha betydelse för skötseln av ett förtroende- eller tjänsteuppdrag. Bindningar som enligt lagparagrafen behöver anmälas kan vara t.ex. förtroendeuppdrag i en andelshandel, förtroendeuppdrag i församlingen, verksamhet som en förenings verksamhetsledare eller ordförande samt idkande av näringsverksamhet i kommunen.

Partiuppdrag behöver inte uppges eftersom deltagande i partiverksamhet är självklart då personen har valts till ett förtroendeuppdrag i egenskap av representant för ett parti.

3 Redogörelseskyldiga

3.1 Allmänt

Skyldigheten att lämna redogörelse har begränsats till kommunens centrala förtroendevalda och ledande tjänsteinnehavare. Också sådana förtroendeuppdrag där öppenhet i verksamheten är av avgörande betydelse omfattas av redogörelseskyldigheten.

Skyldigheten att lämna redogörelse gäller endast den förtroendevaldas eller tjänsteinnehavarens egna bindningar. Skyldigheten gäller alltså inte närståendes medlemskap eller ägande. Redogörelseskyldigheten gäller ersättare i ett organ, men inte personer som utsetts till ställföreträdare för tjänsteinnehavare.

Kommunala förtroendevalda som är skyldiga att lämna en redogörelse är kommunstyrelsens ledamöter, ordföranden och vice ordförandena i fullmäktige och nämnderna samt borgmästaren och biträdande borgmästaren.

Dessutom gäller redogörelseskyldigheten ledamöter i organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen. Uppgifter inom planläggning och byggande enligt markanvändnings- och bygglagen kan i kommunen också ha fördelats på två nämnder. Då kan antalet redogörelseskyldiga nämnder vara flera än en.

Enligt 30 § 5 mom. i kommunallagen tillämpas i fråga om kommunstyrelsens, nämnders, utskotts och direktions *sektioner* vad som föreskrivs om organet i fråga. Skyldigheten att redogöra för bindningar gäller således också kommunstyrelsens sektioner och sektioner inom organ som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen samt ordförandena och föredragandena i övriga nämnders sektioner.

I utskottsmodellen gäller skyldigheten att redogöra för bindningar ordföranden och vice ordförandena i samtliga utskott och samtliga ledamöter och ersättare i utskott som sköter uppgifter som avses i markanvändnings- och bygglagen. Skyldigheten gäller också föredragandena i utskotten.

Skyldigheten att redogöra för bindningar gäller också ordföranden och vice ordföranden för den kommunala *centralvalnämnden* samt föredraganden i nämnderna. Centralvalnämnden svarar för alla praktiska arrangemang kring val i kommunen. Utöver centralvalnämnden tillsätts före ett val en valnämnd för varje röstningsområde. Skyldigheten att redogöra för bindningar gäller i och för sig också presidiet och föredraganden i valnämnderna. I praktiken är det dock ytterst osannolikt

att valnämndens ordförande eller föredragande skulle ha sådana bindningar med betydelse för skötseln av förtroendeuppdraget som avses i lagen. Valnämndens verksamhet och uppgifter är i regel inte förknippade med sådan beslutanderätt som regleringen om bindningar hänvisar till. Av tjänsteinnehavarna omfattas kommunidirektören och föredragandena i kommunstyrelsen och nämnderna av skyldigheten att redogöra för bindningar.

Enligt 64 § 1 mom. i kommunallagen tillämpas bestämmelserna om bindningar också på *samkommuner*. Det innebär att ledamöterna i samkommunstyrelsen samt ordföranden och vice ordförandena i samkommunfullmäktige och nämnderna också är skyldiga att lämna en redogörelse över sina bindningar. Skyldigheten gäller också ersättarna i organen. Av tjänsteinnehavarna i en samkommun omfattas samkommunens direktör/verkställande direktör samt föredragandena i styrelsen och nämnderna av redogörelseskyldigheten.

Skyldigheten att redogöra för bindningar gäller *affärsverkssamkommuner*, men inte kommunala *affärsverk*. Redogörelseskyldiga i en affärsverkssamkommun är affärsverkssamkommunens direktör/verkställande direktör, föredragandena i nämnderna, direktionens ledamöter och ersättare samt sektionernas och nämndernas ordförande.

Ett landskapsförbund är också en samkommun. I *landskapsförbunden* gäller skyldigheten att redogöra för bindningar landskapsfullmäktiges ordförande och vice ordförande, landskapsstyrelsens ledamöter och ersättare, revisionsnämndens ordförande och vice ordförande samt föredraganden i landskapsstyrelsen (landskapsdirektören).

3.2 Skyldighet att lämna redogörelse till flera kommunala myndigheter

Om en persons skyldighet att redogöra för sina bindningar gäller flera kommunala myndigheter rekommenderas det att personen i första hand lämnar redogörelsen för bindningar till den egna kommunens revisionsnämnd. I detta fall ska personen i samband med sin redogörelse beakta alla sina förtroendeuppdrag och exempelvis deras geografiska läge.

Lagen hindrar ändå inte att personen lämnar två olika redogörelser för bindningar till olika myndigheter.

4 Register över bindningar

4.1 Redogörelse till revisionsnämnden

Redogörelserna för bindningar ska i kommunen lämnas till revisionsnämnden, som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för fullmäktige. Redogörelsen för bindningar ska lämnas inom två månader från det att personen blivit vald till sitt uppdrag. Det här betyder att redogörelserna för bindningar i regel ges då fullmäktigeperioden inleds. Under fullmäktigeperioden lämnas enskilda redogörelser, främst då ledamöter eller föredragande i organen byts ut. Vidare är personen skyldig att meddela om ändringar och rätta till felaktiga uppgifter.

Att lämna en redogörelse för bindningar är en skyldighet som gäller förtroendevalda och tjänsteinnehavare. Revisionsnämnden kan inom ramen för sin övervakningskyldighet uppmana den redogörelseskyldige att lämna en ny redogörelse eller komplettera en redan lämnad redogörelse. Begäran om komplettering kan bli aktuell om revisionsnämnden får vetskap om bindningar för vilka det inte lämnats in någon redogörelse. Till revisionsnämndens uppgifter hör inte att på eget initiativ utreda olika personers bindningar.

Om den som är skyldig att lämna en redogörelse trots påminnelser inte lämnar in redogörelsen för bindningar antecknas i dennes uppgifter i registret ”redogörelse ej inlämnad” eller motsvarande.

Revisionsnämnden ska granska redogörelserna innan uppgifterna tas in i registret och läggs ut på det allmänna datanätet. Ett system där de redogörelseskyldiga själva loggar in i systemet för att lämna uppgifter direkt till registret utan myndigheternas medverkan är inte lagenligt.

Fastän revisionsnämnden har en lagstadgad uppgift att övervaka att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas, delegeras mottagandet, granskningen och registreringen av redogörelserna av praktiska skäl till en arbetstagare eller tjänsteinnehavare i kommunen.

Kommunen har med stöd av dataskyddsförordningen rätt att i registret över bindningar endast behandla sådana uppgifter som är relevanta enligt bestämmelserna om bindningar. Kommunen får således inte i registret över bindningar ta in uppgifter om omständigheter som inte har relevans med tanke på bindningar, även om sådana omständigheter skulle ha uppgetts. Kommunen måste alltså bedöma till vilka delar de omständigheter som uppgetts är sådana bindningar som avses i lagen.

I undantagsfall kan redogörelserna för bindningar innehålla sekretessbelagda uppgifter. Sekretessbelagda uppgifter läggs inte ut på det allmänna datanätet. Revisionsnämndens uppgift är att övervaka att redogörelserna innehåller endast sådana uppgifter som krävs enligt lag, och att sekretessbelagd information eller obehövligen personuppgifter inte läggs ut på det allmänna datanätet.

Ändringar och kompletteringar ska införas utan dröjsmål i registret och det allmänna datanätet. Ändringarna och kompletteringarna tillkännages för fullmäktige samtidigt som de nya redogörelserna, dvs. exempelvis årligen.

Då registerdata tas emot ska den registrerade ges information om rätten att motsätta sig överlåtelser. De registrerade har rätt att förbjuda att de egna uppgifterna överläts från registret till direktmarknadsföring. Kommunen kan som registeransvarig också besluta och i registerbeskrivningen särskilt nämna att uppgifter i princip inte överläts ur registret för sådana ändamål.

4.2 Redogörelser till fullmäktige för kännedom

Det rekommenderas att revisionsnämnden årligen (1-2 gånger om året) för redogörelserna till fullmäktige för kännedom. Redogörelserna kan offentliggöras i det allmänna datanätet innan de tillkännages för fullmäktige. Det viktiga är att registret är uppdaterat.

Tillkännagivandet av redogörelserna för fullmäktige är ett delgivningsärende och fullmäktige har inga övervakningsuppgifter gällande innehållet i redogörelserna. Det räcker att ett uppdaterat bindningsregister ges fullmäktige för kännedom.

I en samkommun med endast ett organ beror det på grundavtalet om bindningsregistret ges medlemskommunerna eller samkommunsstyrelsen för kännedom. Kommunförbundet rekommenderar av praktiska skäl att man i grundavtalet tar in en bestämmelse enligt vilken samkommunsstyrelsen behandlar redogörelserna.

4.3 Bindningsregistret som personregister

Redogörelserna för bindningar utgör i kommunen ett personregister på vilket personuppgiftslagen (523/1999) tillämpas, samt från 25.5 2018 även EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen. Enligt dataskyddsförordningen gäller följande principer vid behandling av personuppgifter:

1. Personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade.
2. Insamlingen av personuppgifter ska vara begränsad till ändamålet och ske för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Den insamlade informa-

tionen får inte senare användas för ändamål som är oförenliga med det ursprungliga användningsändamålet.

3. Insamlingen av personuppgifter ska vara uppgiftsminimerad, dvs. inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka uppgifterna behandlas, och uppgifterna ska vara adekvata och relevanta.

4. Personuppgifterna ska vara korrekta och om nödvändigt uppdaterade. Den personuppgiftsansvarige ska med rimliga åtgärder säkerställa att personuppgifter som är inexakta och felaktiga i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas raderas eller rättas utan dröjsmål.

5. Personuppgifter ska förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade endast under den tid som är nödvändig för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Uppgifter får dock förvaras längre, om de endast behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller används för historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål.

6. Personuppgifter ska behandlas på ett sätt som säkerställer lämplig säkerhet för uppgifterna och därmed uppgifternas integritet och konfidentialitet. Uppgifterna ska skyddas mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller skada genom olyckshändelse, med användning av lämpliga tekniska eller organisatoriska åtgärder.

Enligt dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige ansvara för att dessa principer och krav efterlevs. Dessutom ska den personuppgiftsansvarige kunna visa att principerna och kraven har efterlevts.

Det är ändamålsenligt att revisionsnämnden är den registeransvarige för registret över bindningar i kommunen. Det bör observeras att registerföringen och beslutsfattandet i anslutning till registret är förvaltningsuppgifter som kan anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag (GrundL 124 §).

Det är möjligt att låta en extern leverantör sköta det tekniska i registret över bindningar, exempelvis det som gäller publiceringen på nätet. Beroende på avtalets och tjänstens innehåll kan avtalsparten, dvs. service- eller systemleverantören, ha rollen av handläggare av personuppgifter i förhållande till registret över bindningar. Personuppgifter får överföras till länder utanför EES-området endast på de villkor som anges i dataskyddsförordningen.

Kommunen kan inte överföra ansvaret för sin egen förvaltningsuppgift på en serviceproducent. Det betyder att även om det tekniska utförandet har lagts ut, måste

en kommunal myndighet i sista hand besluta om registrets innehåll. Det är alltid en myndighet som ska besluta om införandet av uppgifter i registret, publiceringen av uppgifterna och tillkännagivandet av dem för fullmäktige.

4.4 Publicering och upprätthållande av bindingsregister

Med tanke på öppenheten är det viktigt att registret över bindningar offentliggörs i det allmänna datanätet så att vem som helst ska kunna ta del av uppgifterna. Meddelandena om bindningar ska vara tillgängliga i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

Sekretessbelagda uppgifter som avses i 24 § i offentlighetslagen får inte läggas ut på det allmänna datanätet utan samtycke. Enligt 24 § 1 mom. 32 punkten i offentlighetslagen (skyddande av privatlivet) är bl.a. sådana uppgifter sekretessbelagda som gäller personens levnadssätt, deltagande i föreningsverksamhet eller fritidssysselsättningar, familjeliv eller andra med dem jämförbara personliga förhållanden. Enligt samma bestämmelse är uppgifter om en persons politiska övertygelse sekretessbelagda. Offentliga uppgifter är dock uppgifter om en persons politiska eller något annat förtroendeuppdrag eller kandidatur för ett sådant uppdrag samt uppgifter om en persons deltagande i grundandet och registreringen av ett politiskt parti eller bildandet av en valmansförening för val. Medlemskap i en registrerad förenings eller stiftelses styrelse är en offentlig uppgift, då den ska antecknas i föreningsregistret. Däremot är medlemskap i en förening inte en offentlig uppgift. Enligt 24 § 1 mom. 23 punkten i offentlighetslagen är bland annat handlingar som innehåller uppgifter om en persons totala förmögenhet sekretessbelagda.

Andra personuppgifter än de som lagen föreskriver i fråga om redogörelser för bindningar får inte läggas ut på det allmänna datanätet. Man får till exempel inte lägga ut sådana uppgifter som inte har relevans för skötseln av ett förtroendeuppdrag eller till exempel uppgifter om personens familjemedlemmars fritidssysselsättningar.

Den registeransvarige ansvarar för att registret över bindningar är uppdaterat och att uppgifterna i registret är korrekta. Den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål på eget initiativ eller på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad. Den registeransvarige ska även förhindra att en sådan uppgift sprids, om uppgiften kan äventyra den registrerades integritetsskydd eller rättigheter. Detta innebär att nya redogörelser, ändringar och kompletteringar ska föras in i registret utan dröjsmål. Med beaktande av syftet med och betydelsen av registret över bindningar som publicerats på det allmänna datanätet, ska tillägg, ändringar och kompletteringar också göras i detta register utan dröjsmål.

När ett förtroendeuppdrag eller annat uppdrag som omfattas av skyldigheten att lämna en redogörelse upphör ska uppgifterna om personen strykas ur registret och datanätet. Föräldrade uppgifter får inte bli kvar i registret.

4.5 Offentligheten i redogörelser för bindningar

Offentlighetslagen tillämpas på överlåtelse och utlämnande av uppgifter ur myndighetens personregister. Registret över bindningar kan innehålla både offentliga och sekretessbelagda uppgifter. Om offentliga uppgifter begärs muntligt, till påseende eller för kopiering ska uppgifterna lämnas på det sätt som begärts om det inte medför oskälig olägenhet för tjänsteverksamheten. I dessa fall behöver man i regel inte utreda identiteten hos den som begär en handling eller användningsändamålet för uppgifterna. Det bör dock observeras att den registrerade har förbuds rätt enligt dataskyddsförordningen och kan ha förbjudits att de egna uppgifterna överläts från registret till direktmarknadsföring.

Offentlighetslagens bestämmelse (16 § 3 mom.) tillämpas då uppgifter begärs i form av kopia, utskrift eller elektroniskt, till exempel per e-post. I dessa fall ska den registrerades utreda mottagarens rätt att behandla de begärda personuppgifterna och användningsändamålet för uppgifterna. Uppgifter får lämnas ut endast om mottagarens rätt att behandla personuppgifter överensstämmer med kraven i 8 § i personuppgiftslagen. Enligt paragrafen får personuppgifter behandlas med den registrerades samtycke, på uppdrag av den registrerade eller för att fullgöra ett avtal eller om det bestämts om behandlingen i lag eller om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som påförts med stöd av lag. Enligt samma paragraf är behandling också tillåten på grund av ett kund- eller tjänstgöringsförhållande, ett medlemskap eller något annat därmed jämförbart förhållande. Trots 16 § 3 mom. i offentlighetslagen kan uppgifter alltid lämnas ut i form av kopia, utskrift eller elektroniskt till en privat person för sedvanliga privata syften, till redaktörer för redaktionella syften eller för konstnärliga eller litterära syften.

På utlämning av uppgifter ur bindningsregistret tillämpas från 25.5.2018 sådana bestämmelser som motsvarar dataskyddsförordningen samt lagen om dataskydd.

Sekretessbelagda uppgifter i registret får inte lämnas ut till utomstående. Enligt 11 § och 12 § i offentlighetslagen har den registrerade rätt att ta del av de uppgifter som gäller honom eller henne själv, också sekretessbelagda uppgifter. Också en person i partsställning har i princip rätt att ta del av sekretessbelagda uppgifter ur registret.

4.6 Frivillig redogörelse för bindningar

Om man i kommunen vill samla in redogörelser för bindningar i större omfattning än vad som föreskrivs i lag, bör behandlingen av redogörelserna i kommunen grunda sig på den förtroendevaldas eller tjänsteinnehavarens samtycke. Också då innehållet

i redogörelserna breddas på ett sätt som avviker från lagen, bör detta basera sig på samtycke. Det är inte möjligt att lägga ut ett frivilligt register på internet utan den registrerades samtycke. Kommunen kan således inte ensidigt förplikta någon att redogöra för bindningar i större utsträckning än vad som föreskrivs i lag.

Insamling av frivilliga redogörelser för bindningar hör till fullmäktiges verksamhetsområde eftersom revisionsnämndens uppgifter begränsas till lagstadgade redogörelser och grundar sig på lag. Det finns skäl att införa bestämmelser om frivilliga redogörelser för bindningar i förvaltningsstadgan.

Också frivilliga redogörelser bildar ett personregister som omfattas av de skyldigheter som föreskrivs i dataskyddsförordningen och dataskyddslagen.

Ett frivilligt register är ett personregister fristående från det register som avses i 84 § i kommunallagen. Även om uppgifterna meddelas till kommunen och läggs ut på kommunens webbplats frivilligt, är det fråga om en myndighets, dvs. kommunens, register. Kommunen är ansvarig för innehållet också i ett sådant register. Kommunen är med andra ord registeransvarig också för ett frivilligt register, och registrets datainnehåll baserar sig alltid på kommunens plan och definition av användningsändamål enligt dataskyddsförordningen. Den som lämnar en redogörelse kan inte själv besluta vilka uppgifter som förs in i registret.

4.7 Bestämmelserna i förvaltningsstadgan

Kommunens förvaltningsstadga ska innehålla bestämmelser om förfaranden vid redogörelser för bindningar samt om den registeransvarige. I Kommunförbundets mall för förvaltningsstadga (2016) finns följande bestämmelse om uppgifter som gäller redogörelser för bindningar:

§ 73

Uppgifter som gäller redogörelser för bindningar

Revisionsnämnden ska övervaka att skyldigheten enligt 84 § i kommunallagen att redogöra för bindningar iakttas samt se till att de offentliga uppgifterna i registret över bindningar publiceras på kommunens webbplats.

Revisionsnämnden är registeransvarig för registret över bindningar.

Revisionsnämnden ska tillkännage redogörelserna för bindningar för fullmäktige -- gånger per år.

Om kommunen beslutar införa frivilliga redogörelser för bindningar borde bestämmelser införas i förvaltningsstadgan också om förfaranden vid dessa redogörelser, vilka bindningar som ska anmälas samt den registeransvarige.

4.8 Arkivering av redogörelser för bindningar

Enligt Riksarkivets beslut (30.6.2017/AV/10361/07.01.01.03.01/2017) ska uppgifterna om redogörelser för bindningar och uppgifterna i registren över bindningar förvaras varaktigt. Uppgifterna om bindningar ska endast förvaras i elektronisk form. Redogörelserna för bindningar och uppgifterna i registren över bindningar kan också förvaras någon annanstans än i det ursprungliga datasystemet. Om handlingarna finns endast i pappersform ska de förvaras varaktigt i pappersform, om de inte senare digitaliseras.

När ett förtroendeuppdrag eller annat uppdrag som omfattas av skyldigheten att lämna en redogörelse upphör ska uppgifterna om personen enligt kommunallagen strykas ur registret och datanätet. Avförandet av registeruppgifter innebär inte att uppgifterna kan utplånas slutgiltigt.

Bilaga. Redogörelse för bindningar

Redogörelsen för bindningar enligt 84 § i kommunallagen görs med denna blankett som lämnas till revisionsnämnden. Revisionsnämnden övervakar att skyldigheten att redogöra för bindningar iakttas och ger redogörelserna till fullmäktige för kännedom. Registret över bindningar publiceras i det allmänna datanätet, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna.

Läs registerbeskrivningen för registret över bindningar: xxxx

Personuppgifter om den som lämnar redogörelse

Efternamn:

Förnamn:

Förtroendeuppdrag eller tjänsteuppdrag:

Uppgifter i ledningen för eller förtroendeuppdrag i sammanslutningar som bedriver näringsverksamhet (Sammanslutningens namn, verksamhetsområde, uppgift)

Betydande förmögenhet

Andra bindningar som kan vara av betydelse vid skötseln av förtroende- och tjänsteuppdrag

Datering och underskrift

Mottaget:

Publicerat i det allmänna datanätet:

För kännedom till kommunfullmäktige: